НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА
КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:
ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 дин. месечно
ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0·40 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. месечно

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:
Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 117 СУБОТА 6 АПРИЛА 1891 Година I

90 САСТАНАК

10 марта 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК
Паја Вуковић

СЕКРЕТАР
Витом. Младеновић

(НАСТАВАК)

(Закон о трошарини)

Димитрије Машић — Јуче сам, господо, приликом начелног претреса напоменуо, да сматрам, да је поред осталог, ова трошарина једнострана, у толико пре, што јој смета чл. 24., да се може остварити, јер би важила само за оне производе, који се производе у нашој земљи. Међу остале долази и слана риба. Казао сам, да се један део те рибе увози са стране, а један део израђује се код нас у самој земљи. Сва риба, која се не може да прода, она се соли; од те рибе живе већином доњи подунављани окр. крајинског. Оптерећењем те слане рибе, оптерећује се највише наш сељак, и сматрам да не би било право, па чак ни достојно наше православне вере, да то буде. Узмите ово: оптерећујете сељаку пиринач, зејтин и рибу, и онда ћете га нагонити на то, да за време поста мора јести месо, кад буде риба и зејтин са пиринцем овом трошарином оптерећен. Ја мислим, да Народна Скупштина мора водити рачуна да је ова држава хришћанска, православна, и да неће бити достојно Скупштине, да прелази тако хладно преко те ствари, јер вера има утицај и на сам морал. Дакле, ја сам и јуче казао, а и данас сматрам, да је с том трошарином на рибу, оптерећена сиротнија класа сељачког сталежа, јер ви знате, кад трговац плати ту трошарину, он је мора наплатити од потрошача; а потрошачи то су сељаци. Ми варошани, ако хоћемо да једемо рибе, ми једемо пресну рибу и ајвар, а слану рибу једу сељаци. Поред тога, кад је већ г. министар финансија нашао за потребно да уврсти у овај пројекат и трошарину на рибу, ја држим, да је он нетачно извео и одредио таксу. Људи, који раде с рибом, знају врло добро, да слане рибе има од разног квалитета и разне цене.

Н. пр. узмите моруну и јесетру. То је риба која кошта у Галацу 6—7 гроша кило. И кад се она оптерети са динаром од кила, то би и још могло да буде оправдано, али оптеретити другу слану ситну рибу, која кошта 20—25 дин. 100 кила, значило би забранити сиротињи да једе рибу. Дакле, кад сте већ усвојили ову трошарину, којој сам у начелу противан, онда дозволте ми да изнесем један мој предлог по коме ће се класификовати слана риба и поделити онако како се продаје у земљи а не овако узети је ћугуре. Ако сте вољни да ме чујете, ја имам од прилике овакав један предлог: (чита).

Рибу слану, суву или у саламури:

а). Крупну рибу као моруну јесетру и друге подобне . . . . . 60 дин. од 100 кгр.

б). Главурине од тих риба . . . . 30 „ „ „ „

в). Осталу слану рибу . . . . . 20 „ „ „ „

Прва риба кошта 6—7 гроша један кгр. и кад се удари гроша трошарине на њу то је од прилике 70% мислим да је то доста. Друго, главурине коштају 25—36 дин. 100 кгр. и остала ситна риба кошта на самом месту 25 дин. 100 кгр. и кад се оптерети са 20 дин. од 100 кила мислим да је то доста, и онда ће сељаци морати да једу ту рибу за динар кило. Ја бих молио 10 посланика да ме потпомогну. (Потпомажу га).

Тривун Милојевић — Како мислим о самој трошарини то је друга ствар, одлучно сам против свију посредних пореза, али кад се мора дотеривати са буџетским расходима и приходима треба и мора то бити. Овде ми је мило што сам чуо од г. Машића да се соли она риба која остаје, а још боље је казати да се соли она која се усмрди и која се не може друкчије употребити, већ да се посоли и тако угуши онај смрад и да се тако усољена продаје. Ја мислим да од тога нема никакве користи но грдне штете, јер се том рибом нико не рани, но трује. Него ће се баш помоћи народу, ако се она буде мање увозила те да се тако не трује. Ја не само да би ударио 100 дин. него би ударио и више да је нико не би јео — ни куповао.

Министар финансија Мих. Вујић — Господо, оно што сам јуче казао, важи и за овај случај. Пре свега налазим да је практички немогуће класификовати рибу овако као што предлаже г. Машић. Он узима рибу која се производи у његовом крају. Међутим има још сто разних врста риба, која се са стране увози. Ако почнемо тако да идемо отићићи ћемо у бесконачност.

Остаје још оно што је напоменуо Тривун Милојевић: да ли се помаже потрошачима тиме, што ће се мање рибе увозити а и мање јести. О томе нећу да говорим. Али за оне размере, које је поменуо г. Машић, ја опет имам да поменем оно, што сам јуче од моје стране, а г. известилац са своје стране, казао, а то је да ми не можемо оне ситне произвођаче, који производе слану рибу било за своју потребу, било за малу продају, контролисати, јер ми немамо органа, који ће ту трошарину наплаћивати. Апсурдно је говорити о томе, да министар финансија има ваљда 500 органа, који ће њих ватати и трошарину наплаћивати. Ја мислим да је ово довољно и подесно за све и према томе молио бих Народну Скупштину да остане при овом пројекту.

Јован Милић-Баличевац — Не стоји оно што г. Машић каже да ће сељак јести месо уз пост, ако риба буде оволико оптерећена. Кад има меса он ће јести меса, кад нема он ће пасуљ, а кад ни пасуља онда ће сува леба. Ја не само да би оставио трошарину на рибу, као што је у пројекту, него би је и повисио.

Максим Сретеновић — Што се мене лично тиче, ја не једем радо рибу. Ја сам од оних који су помогли предлог г. Машића, сматрајући да ће оваким оптерећењем, она јевтина риба, која се у нашем народу највише троши, поскупити за један динар, и ако она у ствари не вреди више од пола динара. Ако тако остане онда никоме неће бити могуће да је купи и државна каса неће имати ни онога прихода, као што би га имала кад би трошарина била сведена на половину дин., а шта више чини ми се онемогућиће сваки рад рибарима нашим, који се искључиво тим послом баве, те неће имати рачуна да овај посао обављају више. Ја сам за то да се ситна риба оптерети са пола динара а моруна и јесетра као и остале са стране финије рибе могу се и са динаром оптеретити по једном килу, као што у предлогу стоји.

Богосав Поповић — Прво да се запитамо, да ли су боље пресне рибе или суве и слане? Боље су тазе рибе, т. ј. пресне, за то људи и узимају већином пресну рибу. Сува је риба, како ја умем да ценим прави отров. Они, који купују слану, суву рибу, која је усољена пошто је покварена, напију се вина или воде и тако се разболу. Ја сам велики противник тој сланој сувој риби. Пошто у нашим рекама има доста риба, и наш народ употребљава ту рибу то је боље да се да могућност да се та наша више троши него слана. Ја сам дакле за редакцију.

Дим Машић — Г. министар покренуо ме је да још један пут говорим. Чини ми се да нема места овој бојазни његовој да ће му требати доста чиновника, који ће наплаћивати трошарину у толико пре што ће се она држим бар при увозу наплаћивати од царинских чиновника. Наше царинарнице наплаћују сада ту трошарину по према класама. Тако је бар по књигама. Ја држим да за саме чиновнике, који наплаћују царину, неће бити тешко да наплаћују ту трошарину по три класе. Што се тиче зготовљене ситне рибе којих има много врсти, требало би да дође у осму тачку, јер се оне могу јести чим се купе.

Известилац — Ја имам да одговорим г. Машићу на његово тврђење као да ће се сувише оптеретити риба. Међу тим овде се риба оптерећује са 100 дин. од 100 к. а зготовљена са 200 дин. Риба која се код нас производи и хвата она ће бити заштићена чланом 11 овог закона. Међутим, кад би се она делила у класе, морала би да се подели у 10-15 класа, а то не би могло да се изведе. Ја мислим да је боље да се она риба, која је покварена и врло нездрава, мање увози, а то ће се постићи ако буде скупља. Ја мислим да би требало усвојити овај предлог, као што га је одбор финансиски усвојио.

Коста Јовановић — Ја мислим да нећемо да огрешимо душу, ако овако оптеретимо слану рибу. Знамо да слану рибу највише троши сељак. Ако му ко умре, онда му он даје подушје и ту се риба једе и метути динар на ту рибу, тиме ћемо онда нашег сељака јако оптеретити. С тога бих био мњења, да се ова тачка врати одбору да се измени или на послетку нека се измени по предлогу г. Машића.

Панта Срећковић — Ја ћу да напоменем само неколико речи на говор поштованог посланика попа Богосава, који је говорио да суве рибе не ваљају. Ја у колико знам видео сам у Москви један трг као ова наша велика пијаца, где су поређане суве рибе као код нас пршуте ужичке, и то је најскупља и најлепша ствар за јело. У исто време та сува риба кошта врло скупо, а довољно му је само једно парче да узме, па да се задовољи. Она, ако је добро уређена, кошта на 30 дин. кило. Али да вам кажем шта сам видео у Крагујевцу за време Скупштине, кад смо оно решавали о 5 дана ораће земље. Један, који тргује с рибом, донео је неке шаранчиће буди бог с нама! Усмрдели се па црви по њима гамижу, а они момци поређали их поред Лепенице па испирају оне црвиће. После то продају сељацима за јело. Ако је могуће, да они узимају ову најбољу рибу, онда бих ја пристао на то, да се мање плаћа на ту рибу. Што се тиче мене, мени је све једно, јер ја не једем рибу, но са здравственога гледишта ја бих дозволио да се сува риба уноси у земљу, а за ове шаранчиће никако. Да вам наведем један пример. Један свештеник, а мој рођак, јео је једном рибе у време поста, и од тога је умро. Дакле боље је да не дозволимо да се таква риба не уноси у земљу, те да од ње људи умиру.

Милош Богдановић — Многи од господе наводе за разлог да са здравственога гледишта требало би рибу да оптеретимо. Доиста је тако. Али са другога гледишта, кад ја знам да сељак продаје у очи Св. Николе вепра од 10 дуката за 3 дуката, те да купи рибе само да о Св. Николи, као на дан своје славе почасти своје госте и т. д., — онда је неоправдан овај разлог. Ми пре свега треба да убедимо нашег сељака да не једе ту рибу као шкодљиву, те да за то не продаје овога вепра за Св. Николу онако у безцење. Но кад то не може а по мом мишљењу и не треба да буде, јер тим би га и од вере одвраћали а међутим знамо да је вера још једини стожер наше слоге и љубави и кад не може ова риба да се класификира и према томе да се одреди такса за рад мање трошарине, као што рече г. министар финансије, онда бар треба ову таксу да скинемо у пола цене, у интересу начела саме вере па да метемо на оне артикле, које господа једу и пију као слаткише и т. д., по 50 дин. а на рибу нека остане свега 50. дин. од 100. кила Тражим 10 посланика да ме потпомогну да се ова такса од 100 дин. сведе на 50 дин. (Не потпомажу га .... Чује се: да се реши).

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Тома Јовановић — Овде у овоме поднесеном предлогу о трошарини стоји трошарина само на слану рибу. Ја бих питао известиоца и г. министра финансије, за што је овде изостављена пресна риба? Да ли оне не иду овим на руку Београђанима и Смедеревцима, а ми остали да плаћамо трошарину и за њих, јер ми не можемо да добијемо тазе и пресну рибу? Да ли Београђани не уживају неко нарочито право? Г. Панти бих казао, да ми тамо нити имамо нити можемо добити пресну рибу. (Смеј). Ја сам дакле мишљења, да кад је г. министар заштитио пресну рибу, онда да се на ову слану рибу, као што рече предговорник Милош Богдановић, удари 50 дин. трошарина, а тако исто да се удари трошарина и на пресну рибу, и тако ћемо се изравнати са Београђанима, јер они не могу имати неко веће право од нас.

Известилац Ј. Ж. Јовановић — Неколики од г. предговорника говорили су у томе правцу, па кажу: овим се оптерећује оно што народ највише троши! Па господо — то се и оће да се оптерети, те да дође више новаца у државну касу; ако хоћете метните на пужеве, раковс, шкољке и т. д. и по хиљаду динара на 100 кила, па опет од тога неће бити ништа, јер се од свега тога увози у Србију неколико кила, док се међутим слана риба увози врло много, и од ње би се добило на 600.000 дин. прихода. Што Тома каже да овде нема трошарине на пресну рибу, то је истина, али то је изостављено са тога што се пресна риба и не увози код нас.

Потпредседник — Претрес је свршен. Ставићу на решење предлог г. Машића, који је потпомогнут. Предлог гласи:

7. Рибу слану, суву или у саламури, и то:

а) крупну рибу, као моруну, јесетру и друге 60 динара;

б) главурина 30 динара;

в) остале слане рибе, као косач, платика и синац 20 динара".

Ко је за предлог г. Машића нека седи, ко је противан нека устане? (Чује се: већина седи,... већина устала).

Заиста, господо, не могу ни ја да знам тачно, где је већина. А по што је изјавила сумњу и Народна Скупштина то ће се гласати поименично. Дакле, ко је за предлог Машићев, гласаће: за, а ко је противан, гласаће: против.

Секретар прозива:

Андра Николић — против, Андра Љубичић — против, Анта Радосављевић — против, Анта Рајичић — за, Арса Дреновац — против, Арсеније Прокопијевић — за, Арсеније Ирић — против, Атанасије Вучковић — против, Богосав Поповић — против, Витомир Младеновић — против, Вића Радовановић — против, Војин Ћирковић — против, Данило Јовановић — против, Димитрије Илићановић — против, Димитрије Машић — за, Димитрије Ћирковић — против, Ђорђе Брачинац — против, Живан Радосављевић против, Живан Живановић — за, Живојин Величковић — за, Илија Мојић — против, Илија Душманић — против, Јанча Јовановић — за, Јован Авакумовић — за, Јован Ђаја — против, Јован Поњавић — за, Јован Милић — против, Јован С. Јовановић — против, Јоца Ж. Јовановић — против, Коста Борисављевић — против, Коста Влајић — против, Коста Јуришић — за, Коста Јовановић — за, Лаза Лазаревић — против, Лука Лазаревић — против, Лазар Милосављевић — за, Љуба Јоксимовић — против, Љуба Ћирић — против, Максим Сретеновић — за, Марко Петровић — против, Милан Глигоријевић — за, Милан Ђурић — против, — Милан Мостић — против, Милојко Лешјанин — за, Милош Обркнежевић — против, Милош Богдановић — за, Милош Марковић — за, Милун Миљковић — против, Милутин Гарашанин — против, Михаило Веселиновић — против, Михаило Вујић — против, Михаило Поповић — против, Михаило Ристић — против, Младен Живковић — против, Младен Марковић — против, Никола Протић — против, Новак Милошевић — против, Павле Станковић — против, Пера Велимировић — против, Раде Протић — против, Радисав Митровић — за, Радоје Костић — против, Ранко Петровић — против, Ранко Тајсић — за, Раша Нинић — за, Риста Поповић — против, Сретен Гогић — против, Станко Петровић — против, Станоје Нешић — против, Станојло Вукчевић — против, Станча Виденовић — против, Стеван Нешић — за, Стојан Рибарац — за, Сава Величковић — за, Таса Николајевић — за, Таса Вукосављевић — за, Тодор Туцаковић — за, Тодор Радовановић — против, Тома Јовановић — за, Трифун Милојевић — против, Урош Вукићевић — против, Филип Милојевић — против, Павле Вуковић — против, Никола Пашић — против.

Подпредседник — Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 85 посланика, и то за предлог г. Машића гласало је 26, а против 58, и један се уздржао од гласања; према томе предлог г. Машићев отпао је.

Сад ћу ставити на решење тачку 7 по предлогу одборовом. Прима ли Скупштина тач. 7 по предлогу одборовом? (Прима). Објављујем да је тачка 7. усвојена.

Известилац чита тач. 8.

Потпредседник — Прима ли Скупштина тач. 8? (прима)

Известилац чита тач. 9.

Мијаило Веселиновић — Ја сам јуче предложио да тесто овде дође, и потпомогли су ме 10 посланика. Ја бих молио да то г. известилац прими као и на тарану, фиде, макароне и сва остала разна теста и т. д. и молио бих опет 10 посланика да ме потпомогну. (Помажу га)

Тривун Милојевић — Ја би само зарад разумевања желио да ми се објасни ово што се овде каже: саламе, сир суви и други у калупима итд. дакле, тражим да ми се објасни шта је то калуп и какви су то калупи? Је су ли то и кришке нашег сира?.

Известилац — Има разних сувих сира, који се доносе у калупима са стране, па то је оно, што сте често виђали по дућанима оне котурове од сира.

Подпредседник — Претрес је свршен. Прима ли Скупштина тач. 9? (Прима).

Известилац чита тач. 10.

Господо, одбор је код ове тачке повисио трошарину на 100 дин.

Радисав Митровић — У овој тачци говори се о трошарини на шпиритусу и другим дестилисаним шпиритуозним течностима преко 40 процената јачине. Према овоме ја мислим да овде долази и наша љута ракија, комовица и шљивовица. Кад се каже „преко 40 процената јачине“ ја би молио г. министра или г. известиоца да ми објасне колико је то гради јачине, јер ми изгледа да према таквом проценту, да је од прилике 15—16 гради и онда би наша шљивовица и комовица љута била оптерећена са 1 дин. од кила трошарине што би било врл оскупо. Ја бих предложио да се ово повиси на 50 процената јачине а то би била пића 20 гради, а на ракију испод 20 гради, да се не плаћа никаква трошарина.

Тривун Милојевић — Ја сам и сад рачунао и нашао сам да ракија наша преко 15 гради одговарала би овим шпиритуозним течностима са 40% јачине, и оптерити ту ракију са један динар по литру ја мислим да то не би било право, и молим бих да ми г. известилац каже да ли се ту разуме и наша ракија.

Известилац — Овде се не разуме наша ракија која се производи код нас; ту се разуму шпиритузна пића, која се доносе са стране, дакле ту не може пасти наша ракија.

Потпредседник — Стављам на гласање тачку 10: Ко је за то, да се она прими нека седи; а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је тачка 10 примљена.

Известилац чита тач. 11.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина тачку 11. (Усваја)

Известилац чита тач. 12

Потпредседник — Усваја ли Скупштина тачку 12? (Усваја)

Известилац чита тач. 13.

У пројекту као што видите стоји 12 динара. Ја сам мишљења да остане такса од 12 дин. јер сматрам да је производња пива један почетак фабричке наше производње, и да је треба помоћи. Истина пиво се сматра као луксуз према др. луксузима каквих има. Ја сматрам за дужност да изјавим да сам био у одбору мишљења да такса на пиво буде 12 дин.

Милош Богдановић — Ја се морам чудити одвојеном мишљењу г. известиоца. Мало пре кад је била реч о риби г. известилац рече да треба да имамо на уму да треба таксу ударити највише на оно што се највише троши у народу. Па, господо, пиво се највише троши. Ја мислим да је пиво луксуз и баш зато што је луксуз треба на њег да се удари већа такса, те да се у толико опет скине са рибе и зејтина, који се више из поште према вери троше а не из луксуза, а ко не може да га плати нека се напије воде и нашег жупског вина ако га има. Ја бих био мишљења да би на пиво требало још већу таксу ударити но што одбор предлаже а утолико као што рекох скинути с рибе и зејтина.

Министар Финансије — Ја сматам за дужност да речем неколико речи. Пошто је пројект већ био поднесен Скупштини мени су дошли наши произвођачи пивари, и они су изјавили да се налазе у опасности да производња пива због оволике трошарине не буде отежана, и боје се да не освоје друга пића, која су штетна по народно здравље. Ја вам износим мишљење њихово а ви сад изволте га ценити. Са моје стране ја имам да кажем да је 12 динара довољно. Јест истина, господо, да је пиво луксузан артикл, али што ме је побудило да ову таксу од 12 динара предложим узрок је овај. Ви знате, господо, да је уведена и општинска трошарина, истина само за варош Београд и Ниш, али ви знате да су овде све главне пивнице и у Нишу једна. Дакле узмите општинску трошарину 16 динара и још државне 20 д. то износи приличну суму. Са гледишта потрошње може се казати: ко хоће да га троши нека га плати. Али, господо

питање је само да не доведемо у опасност нашу производњу пива. Што се мене тиче ја дакле пристајем према разлозима наших произвођача пивара да остане стара трошарина.

Коста Јовановић — Кад је било речи о зејтину, пиринчу, риби, дакле о свему ономе што троши сељак, онда се метнула онолика велика такса, док сад кад је реч о пићу које највише троше господа, која имају велике плате и трговци и богаташи, хоће се да такса на пиво буде што мања. Дакле хоће се да што више сељак плаћа, а чиновници, трговци и богаташи много мање. Отидите у београдске гостионице, механе где се троши пиво ту нећете наћи ни једног сиромака већ чиновнике, трговце и богаташе. Кад се сељаку за кило рибе узима динар трошарине ја мислим да је право да се удари што већа такса на пиво, које уживају само чиновници и трговци; ја бих био мишљења да буде такса већа од 20 динара.

Максим Сретеновић — Ви знате, господо, да је производња пива данас више наша, и да се врло мало доноси са стране. Ви знате и то: да се пиво прави од нашег жита, и у колико више оптеретите трошарином пиво толико ће бити јевтинија цена жита, и онда по радном народу а не по господи и варошанима, због којих мислити оптерећавати пиво велите господа пије па нека плати. Ја не знам шта може руководити извесну господу који нуде више но што г. министар пројектом тражи, што то г. министар овди пред лицем Скупштине брани са веома добрим разлозима и вели да се пиво не треба скупље оптеретити но 12 дин. а извесна господа нуде више. Ја нисам до сад чуо да је било Скупштине да она даје више но што министар тражи, јер је до сада бивало обратно, министар тражи више а Скупштина даје мање, то је права радња посланичка. Ја просто то не разумем да Скупштина предлаже веће терете, него што министар тражи. Објашњење г. министра је чисто и јасно, оно има са свим свога разлога и Скупштина треба да га прими по предлогу од 12 дин.

Ранко Тајсић — Кад се од нужде ударају намети а у цељи тој да се земља извуче из финансијских неприлика у каквима је наша земља, онда се ударају првенствено и најјачи намети на луксузне ствари а то ће рећи, да се удара намет на оне луксузне ствари, које само богатији људи троше и могу да троше, и који тај намет неће ни осетити тако много. Г. министар финансије бранећи мишљење, да такса на пиво буде 12 динара прорачунао је, колико ће изнети државна трошарина у Београду заједно са трошарином општинском. Ја мислим да Београд није Србија, Београд је варош на крају границе Србије и по томе разлог да се не оптерети један луксузни предмет, као што је пиво а у цељи улепшавања Београда, ја мислим да не може бити потпуно оправдан. Ја признајем да г. министар финансије није навалио да повиси трошарину на пиво, али одбор је бели као један луксуван предмет оптеретио више потрошњу пива рукуводећи се тиме, да у опште луксузне ствари треба више оптеретити, а не бојте се и после ове трошарине пиће се пиво као и до сад. Г. Максим Сретеновић бранећи цифру, коју г. министар предлаже рече, у колико подигнете већу таксу пиву у толико ћете оборити цену жита. То није истина, јер сељак не пије пиво, није га по неки богат или покондирени сељак, али прави — ретко; а жито трошиће нешто сам сељак, а нешто за стоку и нема случаја да се није жито све утрошило, па чак и онда кад није ни било пиво. Врло је леп онај пример, што наведе један од г. г. предговорника, треба само отићи у вече у пивнице београдске, па да видите један божји крш и лом од људи и чаша, да видите како седи један практиканчић са женом и пред њим 4—5 чаша пива; ђаво га знао од куда му и стиже према његовој плати. Дакле готово држим да је одбор врло умесно урадио, што предлаже ову таксу на пиво и ја у опште држим, да треба што већу таксу ударити на луксузне предмете.

Према овоме што рекох ја сам мишљења да остане 20 динара.

Министар финансија М. Вујић — Ради објашњења сматрам за дужност да кажем још неколико речи. И ја сам био у почетку за предлог одбора, да такса на пиво буде 20 динара. И ја нисам био за то да се заштити потрошња пива, као једног луксузног предмета. Но господо, као што вам рекох, пошто је предлог изнесен пред Скупштину, обраћају ми се произвођачи пива и изјављују бојазан, да та грана домаће индустрије не посрне. Ја сам на разлоге тих наших произвођача морао обратити пажњу, јер, господо, цељ, намера ни једнога намета не може бити, да се једна грана производње упропасти. Ја, господо, нисам пивар и ја морам веровати целом еснафу и ја сматрам за дужност да вам саопштим, да у главним представкама њихова изјава своди се на то, да би се могли сложити с тиме да такса на пиво буде 16 дин. (Чује се: да се реши)

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Мика Спасојевић — Више говорника изјавило је зебњу односно наше производње пива, и како би она претрпела штету, ако остане такса, коју одбор предлаже, а ту зебњу изјавио је и сам г. министар. Ја сам, господо, томе мишљењу са свим противан, јер, господо, као пољопривредник знам, да сејући јечам за производњу жита ми црпемо земљу, а пијући пиво ми црпемо наше кесе. Ја држим, господо, да сва она господа, која се брину о производњи нашег пива, треба да се брину и о осталим производњама у нашој земљи. И нарочито на то треба да обрати пажњу г. министар финансија. На прилику, господо, било би много веће користи за наш народ да се обрати пажња на производњу репице, па би народ цеђећи из ње зејтин лиферовао једну количину за државну жељезницу, а други део остајао би за његову домаћу потребу. Дакле, нема никаквих разлога да треба таксу на пиво смањивати.

Ранко Петровић — Мој поштовани пријатељ посланик Максим Сретеновић чуди се, како да тражи одбор више, него што министар сам тражи. Ја се у овој прилици не би томе ни најмање чудио. Задатак одбора финансиског је да се брине за приходе државне, да смањи дефицит у буџету, и онако му је исто дужност да се о томе брине као и надлежном министру. Дакле, одбор је са свим могао повисити на многим местима таксу руковођен том бригом да приходе увећа, разуме се тако, да тај терет не буде неправедан и за остале редове грађанства, а у исти мах да тај терет не буде и толико тежак, да под њим пропадне која корисна врста радње друштвене.

У том смислу ја се слажем са одбором финансијским и са назорима поштованог председника његовог Ранка Тајсића. Али, господо, у закључцима, у извођењу те лепе мисли, која је похвална, мени се чини да овом приликом може рачун одборов бити погрешан. Поштовани посланик Коста Јовановић рече, да треба повисити таксу на пиво, што га троше чиновници, богаташи, трговци, у опште господа. Ну, господо, све оно што троше чиновници, богаташи, тако звана господа, све то што само они троше, толики приход доноси држави. То је, господо, тако мали приход и чак да узмете све што ти сталежи имају мало ће се познати у државној благајни, мало ће се познати у буџету. Само приходи од оних артикала, који се троше у множини народа, само ти приходи, који се са множине народа прикупљају осетни се показују у благајни државној.

Ово, господо, што кажем није нова ствар, то ће вам статистика потврдити, и уверити свакога онога, који о томе хоће да води рачуна. И по томе, она мисао, да маса народа сноси више терета него трговци, газде и тако звана господа, управо да она сноси све, то је правилна и математичка тачна мисао. С тога сви они, који мисле да ће се оним учинити велика помоћ држави, што троши богата класа погрешно мисле, јер та би помоћ била тако незнатна, да према малом броју потрошача ишчезава. По томе, господо, приход од потрошње пива не би био никакав, кад би га трошила само богата класа. А што је тај приход данас оз-

биљан за државни буџет то је с тога, што се пиво данас троши у множини народа, особито варошког.

Мени овде није намера, да много заштићујем оне, који троше пиво, јер ни сам нисам љубитељ пива. Мој поштовани пријатељ, Ранко Тајсић, рече како се по нашим кавванама троши тако много пива, како кад уђете у њих, видите крш од чаша; како практиканти па чак и неке женскиње пију по 3—4 пива, а не зна од куд они тако живе. И то мени сведочи, да пиво није више пиће само богаташко. Мени, не и љубитељу пива, дужност је, да се бринем о приходима државним као што се брине и финансијски одбор, и у тој бризи ја налазим, да ће рачун одборов бити погрешан и не налазим да ће приход државни бити већи, ако се оволико повиси трошарина на пиво. Ја ево напомињем онај скорашњи догађај, који се десио у Београду, кад је општина подигла трошарину на пиво. И ако она трошарина није била тако велика, као ова државна, ипак су пивари и сви они, који продају пиво, подигли цену. За три четири дана, биле су њихове пивнице празне. То их је нагнало те су опет спустили цену пиву и сад су то учинили, пивнице су опет постале пуне. Ја страхујем да овим садашњим повишењем трошарине на пиво, број потрошача смањиће се за две трећине, и онда од прихода, који сад износи више од ½ милиона динара годишње, ми би добили једну трећину, или једва половину свога прихода данашњег, и у место да приход од пива повећамо ми ћемо и овај садашњи смањити. С тога ово друго гледиште одређује ме, да будем противан одборовој трошарини на пиво.

Даље, господо, данас је у нас производња пива постала домаћа, она више није туђа него је наша, јер, готово у свима окружним варошима, ми имамо по једну или две пиваре, и те пиваре, као домаће радионице, имају да помажу не само свога индустријалца, свога произвођача, него и земљорадњу, јер оне троше земаљски производ јечам, а мало шта доносе са стране. Али и то, што се доноси са стране, могло би се ограничити, да се не доноси

Од тих пивница, којих има готово у свакој већој вароши, ја страхујем да неће половина бити затворена првог дана, кад буде усвојено мишљење одборско. И ја их не бих можда много жалио да су затворене, кад би се затварањем њиним могао дизати рецимо морал у друштву, али кад је то немогућно, онда мислим, да нам је свима дужност, да се бринемо о оној цифри, која треба у буџет да уђе, и бринући се о томе, ја мислим да не треба оптеретити производњу пива, те да под теретом издане, већ да треба оставити цифру, коју је предложио г. министар, а коју је он, свакојако предложио према статистици, а не из љубави према произвођачима и потрошачима. С тога ја сам аа предлог г. министра и одвојено мишљење одборско.

Ранко Тајсић — Г. Р. Петровић разумео је, да сам ја казао, да пиво пију само господа и интелигенција, и казао, да ти приходи, узети од господе и интелигенције, врло су мали. То не стоји; а ја сам њега тако разумео; но да ја кажем, да нисам тако рекао, но пиво пију и сељаци, али они сељаци који имају пара, и они ће опет пиво да пију, као што су и пили. По његовом говору изгледа да држава треба да има по пуне механе беспослених људи да пију и да су они избавиоци државних финанција. Но ја то мишљење не делим; већ само трошарину на овај луксузан артикал по нужди ударам.

Димитрије Ћирковић — Ја сам у финансиском одбору био у мањини, што се тиче подизања 8 динара више трошарине, него што је до сад било, јер сам мислио, да ће бити много, да се толико од један пут подигне, нарочито с тога, што је ово једна нова грана наше индустрије, којој ми не треба да правимо никакве сметње у доба, кад се она тек почела опорављати. Не само државна трошарина, него овде долази и општинска трошарина, и кад држава подигне трошарину на 20 а општина на 16 динара, онда тих 36 динара трошарине, није могуће платити, и биће оно, што рече Ранко Петровић, да се неће ни половина трошити, те се и приход неће истерати онолики, колики је до сад био. И с тога, ја бих молио поштоване посланике, да приме мој предлог, те да трошарина на пиво буде 16 дин., дакле да се са 4 динара оптерети ове године, па ако видимо, да можемо имати довољан број потрошача, онда до године можемо подићи још 4 динара. И ја бих молио 10 посланика, да ме потпомогну. (Не потпомажу га).

Раша Нинић — Ја сматрам, да је пиво једно луксузно пиће, и на њега би требало да се трошарина подигне, јер га само пију господа београђани. Ја бих молио господу посланике, да се сложе са мном, те да на пиво ударимо више трошарине, јер један пивар узме 100 ока јечма, па отуда направи 500 литара пива. Ја бих молио да се овде трошарина подигне 40 дин. на 100 литара. Молим 10 посланика, да ме потпомогну. (Не потпомажу га.)

Потпредседник — Претрес је свршен. Ко је за то, да се усвоји предлог одборски нека седи; ко је против, нек устане? (Већина седи) — Објављујем, да је Скупштина усвојила предлог одбора.

Известилац чита примедбу код ове тачке.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитату примедбу? (Прима).

Известилац чита чл. 14.

Војин Ћирковић — Као год што је тачка 16. обухватила свеће лојанице, тако исто ја предлажем, да тачка 14. дође уједно, те да буде: «сапун 100 дин.« Молим г. известиоца да ово прими.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина тачку 14.? (Усваја).

Известилац прочита тачку 15.

Милојко Лешјанин — Ја бих молио да ми се објасни, да ли се ово тиче сапуна, који се у нас производи, или онога, који се доноси са стране.

Известилац — Ја мислим да сте ви могли разумети да се је овим хтела увести и трошарина и на производе, који се произведе у земљи, а и на стране производе, у колико се то допушта трговачким уговорима, а за успокојење да ће бити произвођачима у земљи олакшано, ја их упућујем на чл. 11., који министру даје право, да се са произвођачима погађа.

Милојко Лешјанин — Ми сви, господо, знамо да чистота тела највише доприноси здрављу људском и с тога бих ја био тога мњења, да се овај сапун, који се у земљи производи, не оптерети оволиком трошарином, јер народу треба дати прилике да се што већма у чистоти држи, јер ће тиме и здравље боље да очува.

Ми знамо, господо, да сапун и сад кошта 5—6 гроша килограм и ако га ми сад још оптеретимо са 2 гроша, онда ће врло тешко бити за нашег сељака да он купи онолико сапуна, колико му је потребно. Ја бих дакле молио, да се овај намет на сапун, који се у земљи производи изостави, јер сви артикли, из којих се сапун састоји, производе се у нашој земљи. Ми имамо лоја, масти, пепела са чиме се прави сапун и с тога ја бих био за то, да се овај сапун никаквом трошарином не оптерећава, већ да се она плаћа на оне сапуне, који долази са стране: из Пеште и Сегедина а и из других вароши.

Потпредседник — Претрес је свршен. Стављам на гласање: Ко је за то да се усвоји тач. 15. по предлогу одборовом, нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи). — Објављујем, да је Скупштина усвојила тач. 15.

Известилац прочита тачку 16.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитану тачку? (Прима.)

Известилац прочита тачку 17.

Максим Сретеновић — Пошто се код нас папир израђује у већој количини, та је израда прешла скоро сва у српске руке, те да би се та грана индустрије заштитила треба ову трошарину свести на половину а не на сто динара.

Потпредседник — Прима ли Скупштина ова тачку по предлогу одбора? (Прима).

WWW.UNILIB.RS

Известилац прочита тач. 18.

Одбор је ову суму од 30 дин. свео на 20.

Потпредседник — Прима ли Скупштина ову тачку? (Прима).

Известилац прочита тачку 19.

Максим Сретеновић — Као што сам видео мало час Скупштина оптерећује радо предмете, које обични људи троше; ја мислим да је одбор требао да предвиди те предмете па да их овде уврсти, а то су: штирак, викс, коломаз, коже сирове и ледерске, обућу, одело, собне намештаје, столарски јеспап, стакларију, лончарију, јувелирски јеспап и т. д. То су предмети, који се израђују и код нас, н. пр. у ужичком округу катран замениће коломаз са мало додатака, па и сви редом предмети. Даље би овде могао да се уврсти само гершле, сво тесто и др. што се обично троши у супи. Дакле, ако је вољна Скупштина могу се и ови предмети уврстити овде а то у олакшицу и мање оптерећења промета горе казатих, због чега ће велики број трговаца са колонијалом извесно пропасти, као што су пропали дуванџије.

Потпредседник — Претрес је свршен; стављам на решење: прима ли Скупштина ову 19 тачку? (Прима) — Оглашујем да је Скупштина примила цео чл. 4.

Известилац прочита чл. 5.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 6.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита члан 7.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима),

Известилац прочита чл. 8.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита члан 9.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита члан 10.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима)

Известилац прочита чл. 11.

Живан Живановић — Овај је члан веома добар у начелу, но ја бих имао само нешто овде да приметим. Овде стоји да се министар погоди „с произвођачем" дакле с једним од њих. Замислимо да у Београду има 30 сапунџија, 30 произвођача; они су сви, више мање, једнаки. Али може један да ступи у погодбу са министром и да плати отсеком нужну трошарину; а други то не учине или неће ни моћи то да учине, те би тако изгледало да онај један има у неку руку монопол у својим рукама. С тога бих ја предложио, да се па крају чл. 11. каже да министар по погодби «са произвођачима једног рода артикла у општини, где се тај артикал производи, може наредити и плаћање одсеком». Дакле, кад се погоди с једним, да важи и за друге, у истом месту.

Известилац — Било би врло незгодно, кад би се узело овако као што Живан предлаже; јер један мајстор више производи но други; дакле не може да важи једна погодба за све. Неко ће да произведе 1000 ока сапуна, други неко 100 па би било неправедно да плаћа подједнако онај, који мање производи с оним који више производи. Међутим колико ће се плаћати узима се паушално према прошлој години.

Живан Живановић — Ја држим да се нисам тако изразио да ће онај, који производи 5000 кила, плаћати извесну суму, и да ће онај, који производи 100 кила платити толико исто. Наравно ја правим раалику у томе; но ја сам хтео да и овде важи оно, као и код међународних одношаја. Кад се закључује трговачки уговор, онда се каже: па основи највећма повлашћеног народа; па ја мислим да треба и овде да буде.

Известилац — Ја бих волео да се не упуштамо у дебату овога члана, јер је веома незгодно описивати шта се мислило постићи овим чланом. Али довољно је кад се каже „*паушално*" што значи укупно ће се плаћати.

Потпредседник — Претрес је свршен. Стављам на решење: Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 12.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 13.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита члан 14.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 15.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 16.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 17.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 18.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 19.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 20.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 21.

Потпредседник — Прима ли Скупштина овај члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 22.

У одбору ми смо преко овога прешли а нисмо довољно пажње обратили. Но ја ћу изнети своје мишљење пред Скупштину, те да види да би овај члан требало поправити. Први став овога члана гласио би овако:

«Министар финансије наредиће, да се одмах, чим овај закон ступи у живот, попишу по дућанима, стоваришима, гостионицама, и другим локалима, сви артикли, подложни трошарини, који се тада ту затекли буду, и трошарина у своје време наплати. у колико се и на увоз са стране наплаћивало буде. *А плаћена трошарина по досадањим законима одбиће се.*

Риста Поповић — Ја нисам знао да ће известилац да учини допуну у овом члану, коју је учинио, и с тога сам тражио реч. Дакле, ја се слажем с њим у томе, јер није право да они еспапи, који су већ унесени и на њих трошарина плаћена по старом закону, да се на њих сад наплаћује и ова трошарина.

С тога треба примити ову допуну известиоца, јер је та допуна нужна.

Известилац — Ја имам још једну допуну у овоме члану, а то је: «ко одмах не пријави оно што се затекло, кад овај закон у живот ступи, казниће се наплатом четворогубе трошарине на све оно што пријавио није». Јер у овом члану није била прописана казна за оне, који би прикрили што од онога, што им се буде затекло.

Максим Сретеновић — По моме мишљењу не бих никако могао дозволити, да се ова трошарина примени и на оне еспапе, који су већ унети и на које су људи већ платили све дажбине, које су по закону имали платити, јер и по самом земаљском Уставу стечена права не могу се изгубити нити потрти доцнијим каквим законом, а тога се држе и чиновници и пензионари, кад кажу да им се не може плата смањити, јер су на њу већ стекли права по закону. Тако исто сматрам да је сваки трговац, који

је сместио еспап у свој магацин и платио све ђумручине и трошарине по ранијим законима, те тим је стекао право да му се више не може наплаћивати никаква глобарина на тај еспап. Дакле, само на еспап, који се од сад буде уносио у земљу или израђивао у земљи, треба да се наплаћује трошарина, а никако не могу пристати да се наплаћује и на оно, што се затекло пре овог закона код имаоца поменутих предмета у 4 члану овог пројекта.

Димитрије Ћирковић — Код овога члана ја се нисам сложио у томе, јер њиме се иде на то да се наплаћује трошарина и на оне предмете, који су већ унесени. Ја мислим да не би ту држава бог зна колико добила, а трговци би се много оштетили, јер кад полиција заће да пописује еспап, који се затекао, они ће морати прво то да плате, па тек онда да се одуже својим повериоцима. Дакле, ја бих предложио да се ослободи од ове трошарине све оно што се буде затекло у дућанима и што је израђено од наших произвођача, а да се наплаћује у будуће само на оно што се увезе и доцније изради.

Молим 10 посланика да ме потпомогну (Не потпомажу га).

Радисав Митровић — Изгледа ми да је неумесно то што предлаже г. Ћирковић. Трговци нису ни сачекали да плате трошарину по овом закону, а већ су подигли цене, и кад би их ослободили од овога плаћања на оно што су унели, онда би они само били на ћару, јер би они наплаћивали и ону трошарину, коју нису платили од оних, који код њих купују ове артикле као да су је и платили. Према овоме ја мислим да је право да се наплати трошарина и на оне еспапе, који се затекну на стоваришгима. Ако се хоће да доказује да је ово неправедно, онда ја имам да кажем, да ово није првина да се оваква наплата чини. Овако је извршена наплата на жигице а и дуванцијама је на дуван два пут наплаћивана трошарина, јер дуванције су плаћале један пут 40 п. д. од килограма дувана, па су после опет на исти дуван платили марке бандероле — Дакле, што се тиче тога, ја сам потпуно за то да се наплаћује трошарина и на оне еспапе, који се нађу у трговинама. Али имао бих да кажем нешто друго о томе. Мени изгледа по последњем ставу чл. 24. да се ова трошарина неће моћи за сада наплаћивати на већину ових артикала, јер овде се каже да ће се овај закон извршити у онолико, у колико не стоји у опреци са трговачким уговорима. С тога мислим, да треба изменити овај члан овако: „Министар финансија наредиће да се у своје време попишу по дућанима, стоваришгима, гостионицама и другим местима сви артикли подложни трошарини, који се буду затекли". И поред тога да остане онај додатак известиочев.

Димитрије Машић — Господо, ја држим да би овим чланом 22. учинили једну велику неправду и погазили би једно начело које, је Уставом зајемчено свима српским грађанима. Дакле по мом мишљењу, као што видите, Скупштина би учинила две грешке, кад би овај члан усвојила. У Уставу изриком је казано, да се стечена права не могу познијим законом окрњити. Као што вели г. Максим Сретеновић, кад могу господа чиновници на сваком кораку да се позивају на своја стечена права и не дозвољавају да им се познијим законима крње та права, свакојако то важи и за остале грађане српске, да им се стечена права не могу окрњити познијим законом. Истина је био случај код дуванција да је дуван процењен па је откупљен, и код селских дућана остављен је један известан рок за продају. Овде овим чланом 22. хоће да се оптерети трошарином одма све оно, што се буде затекло. Међутим ти еспапи већ су платили једну трошарину по досадањем закону, који је постојао. Ви знате да поред свију контрола и надзора свакад је било кријумчарења, па тако ће и овде бити и држава им неће ништа наћи или нешто врло мало јер ће људи да прикрију еспап. И онда да ли ће се рентирати то, јер ти људи, који треба да изврше овај закон, они ће се нарочито поставити и нарочито ће се платити. Дакле, пре свега то је скопчано са трошком, и кад узмемо да ће се половина еспапа сакрити, онда на крај крајева изаћи ће, да ће приходи од трошарине бити толики, колико буде требало да се плате чиновници, који ће да врше тај закон, а с друге стране биће погажен један принцип, који у земљи треба да се поштује. Ја мислим кад Скупштина донесе какав закон, да тај закон не може да важи у назад, него за будућност.

Напослетку, кад сте се већ решили да трошарином оптеретите извесне артикле, онда их оптеретите за у будуће, а не оно што је већ увезено или у земљи израђено. Узмите овакав случај: један свећар уговорио је с неким да му преда извесну количину свећа по извесну цену и има још нешто мало да му изради. Одједаред долази комисија, пописује му те свеће и он на њих има да плати трошарину, дакле биће оштећен. Ја мислим да се ова трошарина наплаћује од дана, кад овај закон ступи у живот, на оне еспапе, који се са стране увезу или у земљи произведу а да се не наплаћује на већ произведене или унесене еспапе. Ја држим да би овај члан требало изоставити и заменити, га од прилике овим: трошарина ће се наплаћивати на све артикле, који су овом закону о трошарини подложни, од дана кад овај закон ступи у живот. Дакле, оно што се затекло. Ми видимо да овај закон још није ступио у живот а већ су дупле цене. Сви ће трговци посакривати еспап и дозволите ми да не само овај министар него и ни један на свету неће их моћи похватати Ја мислим да није право да упропашћујемо средњу класу трговаца на рачун богатих.

Молио бих десет посланика да ме у овоме потпомогну (Не потпомажу га).

Тома Јовановић — Господо, доиста је потребно да држава заштити трговце. Али ја мислим да држава треба да заштити купце, јер још овај закон није ни штампан био, а већ су трговци израчунали трошарину и подигли цену. Ја мислим да ви сви знате да је кафа за 2 динара скупља, а таке исто и шећер, мало више него што износи трошарина. Ја мислим да су овде трговци израчунали и ону дијурну, коју би можда при попису платили. Да ли ћемо да дозволимо да се појединци користе и овај сувишак мећу у свој џеп и да назидају још по једно здање а државна каса да има дефицита, јер је у Београд за ово неколико дана толико навучено кафе, шећера, и др. артикала, на које ће се подићи трошарина, да неће требати за годину дана ништа да се увози. Кад је оп. београдска подигла ћерам, и ударила 5 дин. трошарине на аков вина, питајте дирекцију жељезничку колико је од тога дана увезено вина — скоро ништа. А међутим до тога дана напуњени су сви подруми и бурад с вином налазе се чак по авлијама и вино цури из буради. У Београду има на 20—30.000 кила кафе у сваком магацину, и зар на то да трговци не плате трошарину а потрошачи да је плаћају а београђани су за то паметни и за то су подигли оволико здања. А шта ће бити са оном цифром, која је метута у буџет? Ко ће за тај дефицит да одговара? Ја мислим кад можемо да плаћамо ми, који трошимо, треба да плате и они, који су те еспапе донели. Ја сам за то да овај члан остане по предлогу? —

Риста Поповић — Кад сам мало пре узео реч да говорим о овоме члану, ја нисам мислио да ће се наћи посланика, који ће тражити, да се они артикли, који су у земљи произведени или са стране унесени и који се већ налазе, ослободе од ове трошарине. Ја сам држао за нужно да овде поменем то, да се објасни, хоће ли они артикли, које овај закон у земљи затече, платити поред старе трошарине и нову; или ће им се стара трошарина одбити при плаћању нове трошарине, јер смо ми то у одбору предвидели а неправедно би било да се на те артикле плаћа и стара и нова трошарина. Ја мислим, да г. Министар Финансија тако мисли, но опет није згорег, да г. Министар каже, како се тај члан разуме. Кад би ослободили оне трговце од плаћања трошарине, на артикле, који су већ увезли, ми би на тај начин повластили само извесне трговце, који су били

у могућности да сазнаду за овај закон раније. Међутим учинили би неправду онима, који нису могли ово да предвиде и да довезу еспапе, и они онда не би могли да конкуришу онима, који су се са овим еспапом снабдели.

Нпр. онај трговац, који је донео еспап, пошто је овај закон ступио у живот неће моћи да продаје свој еспап, до год га не испрода онај, који га је увезо без трошарине Дакле, не би могао за то време да ради, био би дакле оштећен. С тога држим да би било најкорисније по интересе и државне и интересе свију, који на овим артиклима раде, да се трошарина наплаћује и од оних еспапа, који су већ увезени и тиме би били сви подједнако оптерећени. Сам овај закон о трошарини тежак је и незгодан, али рђаве финансиске прилике у земљи такве су, да се и овоме морало да приступи и онда нема разлога тражити, да се унети еспапи ослободе од ове трошарине.

С тога сматрам да је она допуна, коју је г. известилац унео, потпуно умесна, а оно што други посланици предлажу да не треба да се тражи.

Министар Финансија Мих. В. Вујић — Господо, имам само неколико речи да кажем с тога, што су овде пали разлози који су потпуно неумесни. Пало је чак и уставних разлога. Говорило се и о томе да закон нема повратне силе. Г. Машић, који је то нарочито нагласио, заборавља шта је то трошарина. Кад би овде била реч о ћумручини, царини, онда би његови разлози имали места.

Кад се нова царина удара, она се удара на еспапе што се увозе са стране, а не и на оне, који су по старом закону унесени. Али ово је трошарина, која се наплаћује на извесне предмете без разлике, да ли су у земљи произведени, или унесени са стране. Сам смисао трошарине искључује ону могућност о којој говори Г. Машић. На против највећа неправда би била у земљи према појединим нашим грађанима, а и која се према трговачким уговорима не би могла дозволити, а то је да се трошарина удара не само на оно што се са стране увози или у земљи производи. Дакле ни какве замерке не може бити с те законске стране. Што се тиче саме правице — правде, имам да кажем да би највећа неправда била, кад се не би овај члан усвојио. Као што је и Г. Риста Поповић напоменуо још овај закон није ни на првом читању усвојен, а већ су цене подигнуте. Све то иде на штету потрошача и сиромашнијих трговаца. Велики трговци имају велику количину еспапа. Сад имамо два читања. И за ових пет дана они могу да повуку велику количину еспапа и они би онда ћарили на штету потрошача и сиротнијих трговаца.

Из тих разлога имам да кажем да се потпуно слажем са допуном, коју смо у споразуму утврдили ја и г. известилац, а то је да се уметне допуна, да ће се трошарина наплаћивати и од еспапа који су већ увезени, а на које је плаћена трошарина по досадањим законима, али с тим да се она одбије од нове трошарине, и тако исто да се прими и трећа допуна, да се казне они који што прикрију, јер цела ова законска процедура неће важити ако не буде казне. Молим Скупштину да овај члан прими онако како га је г. известилац прочитао. (Чује се: да се реши).

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Коста Јовановић — Мени се чини да ће се овим овде учинити велика неправда, јер по чл. 36. Устава стоји: да закони немају повратне силе. Дакле, ја мислим, да један човек који је нешто платио једном да не плаћа и по други пут. Пре неколико дана кад је се решавао закон буџетски а партија о саветницима, онда су многи устали и казали, да је то право саветничко стечено и на закону основано, па тако је исто и са трговцима, кад је он једном платио трошарину, онда је то његово право стечено и не може по други пут да плаћа. Међутим сеоским дућанцијама остављен је један рок од годину дана, докле имају да продаду артикле, који се не могу више продавати, док овде се не оставља никакав рок.

Ја сам, дакле, за то да све што има по дућанима да се не наплаћује. Ја немам дућан и немам никаква интереса да то браним, али говорим како мислим да је право.

М. Лешјанин — Ја ћу само г. Машићу и г. Јовановићу да приметим на оно, што они кажу да по чл. 36. Устава никакав закон нема повратне силе. Ја мислим да ова трошарина и ово о чему се сад дебата води нема никакву весу са оним што господа наводе. Пређе је било речи о једноме чиновнику или саветнику који је добио плате 10.000 дин. а после је донесен други закон, по коме саветници имају 8.500 дин. Дакле, кад би уврстили онога саветника са платом од 10.000 дин. са оним саветницима од 8.500 дин., ми би га онда оштетили са 1 500 дин., докле за трговца апсолутно нема никакве штете, јер трговац кад му се наплати трошарина на еспап који му се затече у онолико у колико и сад више плаћа него што је пре платио, у толико опет више наплаћује на те артикле од потрошача. И према томе дакле он нема никакве штете. Међутим ја би пристао да им се ништа не наплаћује на затечени еспап у радњи, али да они тај еспап продају по досадањој цени а не да дигну на цену, која би требала да буде по овом закону који сад градимо и да наплаћују трошарину потрошачима и да се тим користе. То би дакле било у корист трговаца а на штету потрошача.

Нека су господа приметила да су сви ови трговци на ове артикле већ дигли цену а и ја сам чуо да су неки бакали распродали половину а и више свога еспапа и то не по овој цени која је до сада била него по вишој цени. Н пр. нека је подигао један грош више он има од тога користи и према количини еспапа може добити 100, 200 и 500 дуката.

Дакле нема смисла што кажу да су они платили један пут трошарину и сад не сме да се наплаћује по други пут. Кад се не би одбило оно што су пре платили, онда би на сваки начин била неправда, али кад им се то одбија па још кад сад продају еспап према цени потрошарине, онда нема ту неправде нити губитка за њих. То сам имао да кажем.

Дим. Машић — Г. генерал Лешјанин рђаво ме је разумео, кад сам ја казао стечено право, или он мисли да сам тако казао. Ја сам казао да се стечено право односи на све грађане а не само на један ред људи, на чиновнике.

М. Лешјанин — Ја сам навео овде чиновнике због тога што су се и они на то позивали, јер се то не односи на чиновнике, него на нешто друго што је законом одређено, јер је код чиновника законом одређено; и оно што су они стекли по једноме закону не може доцнијим законом да се потре. Дакле не зато што сам ја заступник чиновнички, него сам одговорио на оно што су они узели за пример.

Љуба Јоксимовић — Г. Лешјанин лепо је одговорио Машићу. Г. Машић казао је: да се стечена права односе на све грађане. Па баш то иде у корист говора г. генерала Лешјанина. Ти сви грађани то су потрошачи а ова мањина то су трговци и Машић их заступа да они извуку користи.

Витомир Младеновић — Поред разлога који су говорници навели, да би учинили велику неправду потрошачима а средњој класи трговачког сталежа, кад не би усвојили редакцију предложеног члана, има још и других разлога који говоре да останемо при овој редакцији, јер би се иначе учинила неправда потрошачима и сиромашним трговцима. Питање је да ли се и на трговце у овом случају може применити чл. 36 Устава, који гарантује стечена права и ја кажем да не може на њих да се примени. Јер кад би трговац свој еспап сам трошио, онда би могао да се позива на то право да су они пре закона о трошарини еспап узели. Али кад они тај еспап продају и после ступања овога закона у живот, онда се он не може позивати на то. Сем тога на њих се не може применити овај члан Устава о стеченим правима тим пре, што још закон није ни ступио у живот, они су повисили цене еспапу. Према свему овоме ја схваћам да неће бити повреде тога члана Устава тиме, што се тај еспап има да продаје после ступања овога закона у живот, па неће да плати тај трговац него опет ми трошачи.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Одговорни уредник Ранко Петровић. Штампа краљ. српске државне штампарије